

УДК 657.002.6:339.187(045)

Задосенко Ж.В.
студентка кафедри фінансів, обліку і аудиту
Національного авіаційного університету

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

PROBLEMS OF ACCOUNTING AND ANALYSIS OF FINISHED PRODUCT AND ITS SALE

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто поняття «реалізація готової продукції», виділено головні завдання та проблеми обліку, аналізу та реалізації, що дасть змогу покращити діяльність підприємства. Доведено, що ефективне управління процесами виробництва, обліку та аналізу готової продукції в сучасних умовах можливе за наявності у суб'єктів управління своєчасної, повної, правдивої інформації про фактори, що впливають на її собівартість та майбутні доходи від реалізації готової продукції.

Ключові слова: готова продукція, виробництво, реалізація, собівартість, автоматизований облік.

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрено понятие «реализация готовой продукции», выделены основные задачи и проблемы учета, анализа и реализации, что позволит улучшить деятельность предприятия. Доказано, что эффективное управление процессами производства, учета и анализа готовой продукции в современных условиях возможно при наличии у субъектов управления своевременной, полной, правдивой информации о факторах, влияющих на ее себестоимость и будущие доходы от реализации готовой продукции.

Ключевые слова: готовая продукция, производство, реализация, себестоимость, автоматизированный учет.

ANNOTATION

This article deals with the concept of "sale of finished products", allocates the main challenges and problems of accounting, analysis and sale to enhance the activities of enterprise. It is well-proven that the effective management of production, accounting and analysis of the production processes in modern terms is possible at presence of timely, complete, true information about factors that influence its prime price and future profits from realization of the prepared products in the subjects of management.

Keywords: finished products, production, realization, prime price, automated account.

Постановка проблеми. В сучасних умовах успішна діяльність кожного підприємства залежить від рівня економічної ефективності виробництва готової продукції. Облік та аналіз готової продукції, а також її реалізації є важливою проблемою в діяльності сучасних підприємств України, тому що завдяки виробництву готової продукції вони отримують та максимізують свій прибуток.

Отже, удосконалення організації обліку та аналізу виробництва готової продукції від її реалізації є основним способом досягнення соціальної та економічної ефективності в діяльності підприємства.

Вирішення проблем обліку та аналізу готової продукції та її реалізації в умовах посиленого режиму економії і ресурсозбереження можливе за наявності у суб'єктів управління своєчасної, повної, правдивої інформації про фактори, що впливають на собівартість, а також майбутні

фінансові результати від реалізації готової продукції. Саме підвищення якості продукції є одним із основних шляхів покращення ефективності виробничого процесу, що залежить від матеріалів виробництва та стимулювання працівників і вимог споживачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні питання організації обліку та аналізу готової продукції та її реалізації розглянуто в працях науковців, таких як: Ф.Ф. Бутинець, А.М. Герасимович, С.Ф. Голова, В.І. Єфименко, І.В. Жиглей, М.В. Кужельний, В.Г. Линник, В.М. Мурашка, В.М. Пархоменко, І.І. Пилипенко, В.Я. Савченко, В.В. Сопко та ін. Проте ряд важливих проблем обліку та аналізу готової продукції та її реалізації потребують подальших досліджень.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Виявлення проблем обліку, аналізу готової продукції та її реалізації на сучасних підприємствах і забезпечення його ефективного функціонування.

Виклад основного матеріалу дослідження. З прийняттям Національних стандартів бухгалтерського обліку в Україні виникає необхідність по-новому відображати господарські операції з випуску готової продукції та її реалізації. З метою підвищення ефективності виробництва підприємства повинні активно вести управлінський облік. Для цього необхідно насамперед визначити номенклатуру витрат для планування й обліку конкретного цеху, ділянки; розробити методіку підрахунку й оцінки залишків незавершеного виробництва, а також порядок визначення результатів господарської діяльності. Удосконалення бухгалтерського обліку собівартості продукції вимагає аналізу альтернативних напрямків облікової політики, обґрунтування оптимальних рішень, що не суперечать міжнародним стандартам. Майже кожному підприємству доводиться продавати продукцію з відстрочкою платежу та боротися з неплатежами, існує проблема в обліку готової продукції стосовно плати за отриману продукцію, виконані роботи та надані послуги. Підприємству необхідно знати, які юридичні засоби використовувати для отримання своїх грошей, як правильно організувати роботу зі стягнення дебіторської заборгованості [1].

Облік та аналіз готової продукції включають комплекс робіт, при виконанні яких забезпечується своєчасний і якісний облік виробництва, випуску та реалізації готової продукції не тільки в цілому за звітний період, але і в короткостроковому періоді, а також контроль за цілістю і своєчасним відвантаженням готової продукції покупцям.

Головне значення на сучасному підприємстві приділяється реалізації готової продукції. Саме готова продукція та її реалізація є найважливішими економічними показниками в діяльності підприємства. В обсяг реалізації включається відвантажена та випущена продукція незалежно від того, зарахований платіж на розрахунковий рахунок установи чи ні.

Отже, процес реалізації завершує кругообіг господарських засобів установи, організації, що дає змогу виконувати зобов'язання перед державним бюджетом та банком. Реалізація готової продукції – це мета діяльності підприємства, кінцевий етап кругообігу його засобів, по завершенні якого визначаються результати господарювання та ефективність виробництва.

Для уникнення розбіжностей в оцінці готової продукції необхідно визначити відхилення між фактичною та умовною вартістю готової продукції після формування калькуляції та скласти відповідні проводки: Дт 26 «Готова продукція»; Кт 23 «Виробництво» (якщо фак-

тична собівартість готової продукції перевищує умовну вартість). Або сторнувати такий запис, якщо фактична собівартість виявиться меншою від умовної вартості [2].

Одночасно потрібно відобразити суму відхилень, яка виникає між фактичною виробничою собівартістю готової продукції та її вартістю за обліковими цінами.

Бухгалтерський облік повинен забезпечити дані не лише про обсяг продукції та доходів від їх реалізації, але й асортимент продукції, масштаби продажу, ціни, собівартість, витрати на збут, канали збуту тощо [3]. Бухгалтер повинен створити інформаційну систему для забезпечення істотних даних для управління збутом. Готова продукція оприбутковується на складі на основі первинних документів, а саме: накладних, актів, відомостей випуску продукції, документів, що засвідчують якість (свідчення про якість, сертифікат відповідності державній системі сертифікації) [4].

Ефективність роботи з обліку та аналізу реалізації готової продукції значно підвищується завдяки засобам інформації та автоматизації документообігу, що дають змогу накопичувати відповідні бази даних про наслідки господарської діяльності та використовувати їх для формування, редагування та друку вихідних документів, кварталних, піврічних і річних звітів, надати інформаційні послуги відповідним орга-

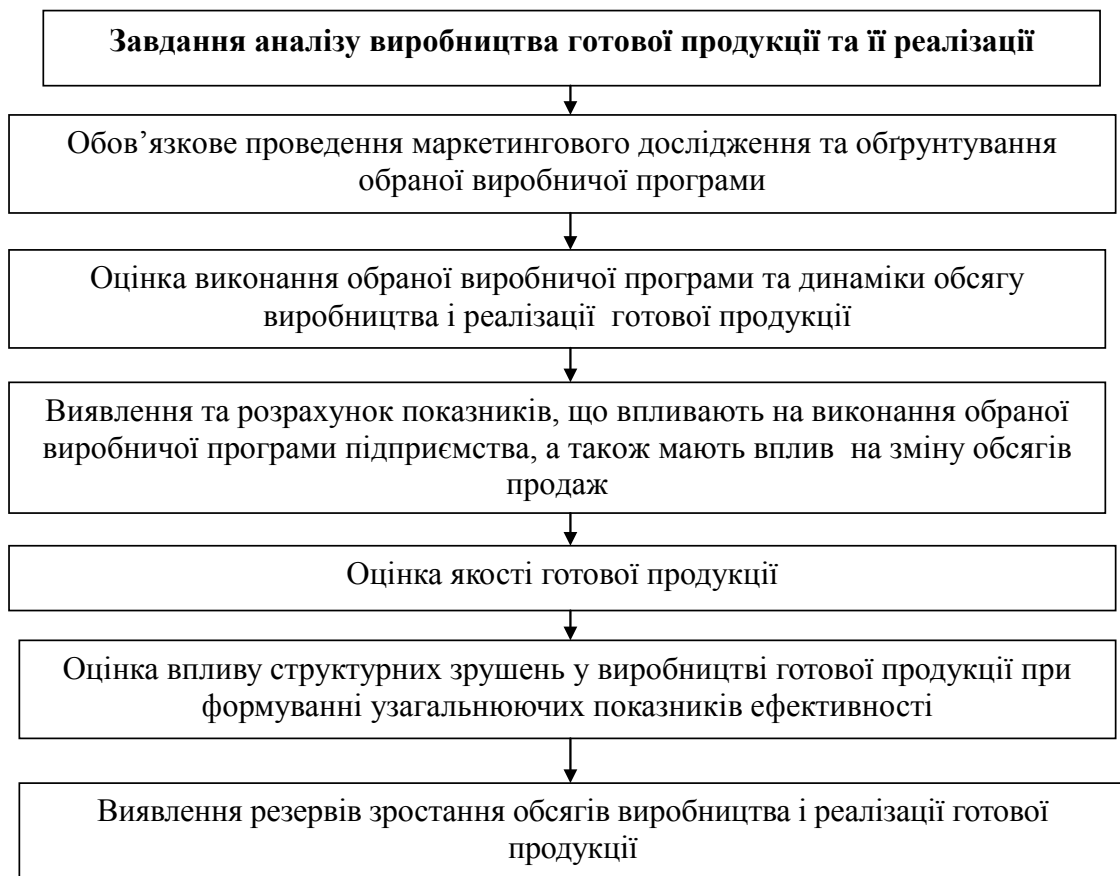

Рис. 1. Головні завдання аналізу виробництва готової продукції та її реалізації

Складено автором за [6]

нізаціям, ланкам управління щодо ефективності роботи, підвищити ефективність праці бухгалтерів та аналітиків.

Використання автоматизованого ведення бухгалтерського обліку дає можливість підприємству формувати велику кількість звітів, розрахунків, проводити економічний, фінансовий аналізи діяльності підприємства. Вартість і затрачений час на складання форм є незначним, що дає змогу повністю задовольнити інформацію з обліку та аналізу готової продукції, скласти прогнозні розрахунки для прийняття ефективних управлінських рішень у сфері реалізації готової продукції.

Найбільша кількість помилок з обліку готової продукції при «паперовій» формі виникає на стадії перенесення даних з одного первинного документа до іншого і також при складанні різноманітних звітів.

Отже, використання автоматизованого обліку готової продукції дасть змогу повністю позбутися таких помилок. При автоматизованій формі процес ведення вхідної інформації проводиться тільки один раз і частково контролюється програмним забезпеченням, решта процесів проводиться автоматично. Програмне забезпечення дає змогу перевірити повноту, правильність заповнення реєстрів відповідно до нормативних актів, швидко виявити помилку і вказати способи її виправлення. Таким чином, підвищується достовірність інформації та її оперативність [5].

Метою аналізу виробництва і реалізації готової продукції є обґрунтування управлінських рішень, спрямованих на збільшення обсягів продажу, зміцнення конкурентних позицій підприємства на ринку, розширення його частки, в результаті чого зростають фінансові результати (рис. 1).

У процесі аналізу виробництва та реалізації готової продукції оцінюються обсяг виробництва та реалізації продукції, а також обсяг чистої продукції.

Зміст та якість інформації мають першочергове значення у забезпеченості точності та ефективності проведення аналізу обсягу випуску готової продукції.

Під час відбору конкретних показників інформаційної бази аналізу необхідно врахувати зовнішні та внутрішні джерела.

Система інформаційного забезпечення – це основа для проведення аналізу та прогнозування умов зовнішнього середовища підприємства при прийнятті стратегічних рішень.

Головними проблемами обліку та аналізу готової продукції та її реалізації на сучасному підприємстві є:

- відсутність єдиного підходу до класифікації результатів виробництва, що зменшує можливість точного визначення об'єктів бухгалтерського обліку;

- зниження ефективності контролю якості, конкурентоспроможності та рентабельності продукції, внаслідок неповного відображення інформації про формування собівартості продукції в результатах виробництва у фінансовій звітності [6].

Слід приділити особливу увагу побудові обліку реалізації готової продукції на підприємствах, вона повинна містити повноту та своєчасність відображення інформації про реалізацію в системі обліку.

Покращення обліку реалізації готової продукції перш за все застосовується до первинної документації. Удосконалення облікової документації та документообігу необхідно здійснювати за такими напрямками: підвищення оперативності оформлення та обробки інформації під час реалізації; підвищення рівня об'єктивності аналітичної інформації; підвищення контролю з обліку вибуття готової продукції, виробничих запасів і товарів; економія витрат ресурсів та праці документування, обробки документів.

Торгівельним підприємствам доцільно ввести мікропроцесорну техніку, здатну ідентифікувати окрему одиницю готової продукції. Використання такої техніки є необхідним, адже дає змогу отримати інформацію про всі операції в момент та в місці їх здійснення [7].

Використовуючи автоматизацію обліку з реалізації готової продукції, забезпечується контроль надходження платежів від покупців за відвантаженою продукцією, буде зменшено час для визначення обсягу податкового зобов'язання з ПДВ, спрощено процес розподілу поза виробничих витрат.

Необхідні також зміни в наукових підходах і в нормативних документах: в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», в системі регулювання бухгалтерського обліку на принципах сучасних економічних теорій та з врахуванням антикризових програми розвинутих країн.

Висновки. В процесі управління сучасним підприємством стан обліку та аналізу готової продукції та її реалізації займає головне місце. Саме тому сьогодні однією з складових ефективної організації обліку та аналізу готової продукції та її реалізації є високий рівень використання облікової інформації для оцінки якісних та кількісних характеристик готової продукції. Результати досліджень з організації обліку та аналізу готової продукції свідчать про те, що існують проблеми, які впливають на організацію ведення обліку готової продукції та її реалізації. Вирішення досліджених проблем дозволить ефективно здійснювати бухгалтерський облік та аналіз готової продукції та її собівартості, підвищить ефективність її виробництва, конкурентоспроможність виробленої продукції, підвищуючи економічний потенціал підприємства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Саввон О.О. Удосконалення обліку готової продукції та її реалізації / О.О. Саввон // Держава та регіони. – 2007. – № 3. – С. 321–324.
2. Пушкар М.С. Фінансовий облік / М.С. Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2006. – 628 с.
3. Фінансовий облік: [навч. посіб.]; за ред. [В.К. Орлової, М.С. Орлів, С.В. Хоми]; 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: ЦНЛ, 2010. – 510 с.
4. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: [навч. посіб.] / за ред. М.В. Кужельного. – К.: АСК, 2001. – 272 с.
5. Жмур Н.М. Удосконалення обліку готової продукції та її реалізації / Н.М. Жмур // Держава та регіони. Серія «Економіка та підприємництво». – 2007. – № 2. – С. 301–304.
6. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський управлінський облік / [Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, Н.М. Малюга, Л.В. Чижевська]. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 480 с.
7. Економічний аналіз: [навч. посіб.] / [М.А. Болюх, В.З. Буриєвський, М.І. Горбаток та ін.]; за ред. М.Г. Чумаченка. – К: КНЕУ, 2003 – 556 с.